

Aktualitātes Sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu iespēju un tiesību veicināšanā

Latvijā:

Labklājības ministrija novembrī ir uzsākusi informatīvo kampaņu "Emocionālā vardarbība - neredzama, bet īsta" ar mērķi pievērst sabiedrības uzmanību emocionālās vardarbības postošajai ietekmei uz dzīves kvalitāti – emocionālo un fizisko veselību, kā arī, lai aktualizētu iespējas saņemt palīdzību personām, kas cietušas no šī vardarbības veida. Labklājības ministrijas mājas lapā ir iespējams iepazīties ar kampaņas materiāliem, kā arī ar informāciju par emocionālās vardarbības pazīmēm, kā arī atrast sev piemērotāko veidu atbalsta saņemšanai.

24. novembrī Labklājības ministrija sadarbībā ar biedrību "Centrs MARTA" un Iekšlietu ministriju organizēja īkgadējo starptautisko konferenci "No vardarbības brīva rītdienas sabiedrība. Cietušā tiesību nodrošināšana un vardarbības veicēja saukšana pie atbildības". Konferencēs laikā eksperti no Latvijas, Īrijas, Francijas un Nīderlandes dalījās pieredzē par tiesisko regulējumu, lai nodrošinātu cietušo tiesības un sauktu pie atbildības vardarbības veicējus.

Novembrī noslēdzās Sabiedrības integrācijas fonda informatīvā kampaņa "Atvērtība ir vērtība". Noslēdzot kampaņu, 9. novembrī norisinājās ekspertu diskusija "Iekļaušana – instruments sabiedrības ilgnoturībai. Kā sasniegt, izmērīt un noturēt?". Tāpat pasākuma laikā tika prezentēts jaunākais SKDS pētījums par Latvijas sabiedrības attieksmi pret dažādību, iekļaušanu un vienlīdzības principu iedzīvināšanu,

2. novembrī Sabiedrības integrācijas fonds rīkoja diskusiju "Dzimumu reprezentācija – sieviete, vīrietis vai profesionālis?". Diskusijas mērķis bija noskaidrot, vai joprojām pastāv "stikla griestu" fenomens, kas paredz neredzamu šķēršļu pastāvēšanu, kas kavē sieviešu piekļuvi vadošajiem amatiem.

8. novembrī norisinājās Sabiedrības integrācijas fonda rīkotā diskusija "Katram pēc nopelniem vai visiem vienādi? Atalgojums un sociālās garantijas". Diskusijas laikā eksperti norādīja, ka ir nepieciešams turpināt sabiedrības izglītošanu, veicinot taisnīga atalgojuma iniciatīvas uzņēmēju vidū.

Ar Latvijas finansiālu atbalstu Ukrainas pilsētā Ivanofrankivskā novembra beigās tika atvērts rehabilitācijas centrs sievietēm, kuras cietušas no seksuālās vardarbības. Šajā centrā sievietes, kas ir cietušas no seksuālās vardarbības, varēs atrast patvērumu, kā arī varēs saņemt juridisku palīdzību un rehabilitācijas pakalpojumus.

Novembra sākumā no Zambijas un Namībijas Latvijā atgriezušies pasniedzēji, kas sākuši pirmo Latvijas attīstības sadarbības projektu Āfrikā, apmācot jaunās sievietes uzņēmējas un dodot viņām iespēju sākt savu uzņēmējdarbību Zambijā.

Lai pievērstu plašāku sabiedrības uzmanību un aktualizētu problēmu par vīriešu onkoloģiskajām saslimšanām, katru gadu novembrī tiek atzīmēts vīriešu veselības mēnesis. 2021. gadā Latvijā no vēža miruši 3000 vīriešu. Prostatas vēzis ir biežākā onkoloģiskā saslimšana vīriešu vidū Latvijā un katru gadu cīņu ar šo slimību zaudē divas reizes vairāk vīriešu, nekā vidēji ES. Visbiežākais priekšlaicīgas nāves iemesls vīriešiem - novēlota vēršanās pie ārsta.

Latvijas Universitātes Vēstures institūta vadošā pētniece Ineta Lipša ir nākusi klajā ar jaunu pētījumu "Viena. Grozāmo sarakstu slazdā: sieviešu politiskā vēsture Latvijā, 1922-1934".

15. novembrī nosirsnājās Sabiedrības integrācijas fonda organizētā diskusija "Dzimumu līdztiesība - iespēja uzņēmējdarbības izaugsmei?", kurā tika diskutēts par to, kā veicināt sieviešu viedokļu pārstāvniecību publiskajā telpā un uzņēmējdarbībā.

Ir tapis Rīcības plāns 2022.-2025. gadam nepilngadīgo grūtnieču atbalstam. Tas noticis pēc Bērnu slimnīcas fonda organizētajām diskusijām un domnīcām, kurās piedalījās nozares speciālisti un valsts un pašvaldību iestāžu pārstāvji.

22. novembrī Dažādības un iekļaušanas foruma ietvaros KPMG Latvijā prezentēja gala ziņojumu pētījumam "Neiecietības patiesā cena", kurā analizēta un apreķināta iekļaujošas politikas trūkuma ietekme uz tautsaimniecību. Kā norāda KPMG Latvijā, Latvija neiecietības un diskriminācijas dēļ zaudē no 278 līdz 656 miljoniem eiro gadā.

Novembrī norisinājās pirmizrāde izrāžu diptiham "Mājoklis. komentāri". Iestudējuma pamatā ir Annas Auziņas debijas romāns "Mājoklis. Terēzes dienasgrāmata", kurā atklātā valodā autore aprakstījusi sievietes pieaugšanu, kā arī to papildina sieviešu pieredzes stāsti. Izrādes radošo kodolu abās iestudējuma daļās veido sievietes.

Lai veicinātu sabiedrības izpratni par dzimumu līdztiesības jautājumiem un novērtētu politiķu ieguldījumu dzimumu līdztiesības nodrošināšanā, Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkls 15. decembrī pasniegs balvas nacionālā līmeņa politiķiem par viņu ieguldījumu pēdējo četru gadu laikā dzimumu līdztiesības veicināšanā. Ceremonijas tiešraidei varēs sekot līdzī Sieviešu sadarbības tīkla mājas lapā.

Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkls laika posmā no 9.-21. novembrim veica organizāciju, kas strādā ar vardarbībā cietušām sievietēm un bērniem, aptauju, lai uzsāktu atbalsta tīkla no vardarbības cietušām sievietēm pilnveidošanu, balstoties uz tiešo pakalpojumu sniedzēju pieredzi. Ar pētījuma galvenajiem rezultātiem var iepazīties Sieviešu sadarbības tīkla mājas lapā.

Eiropā:

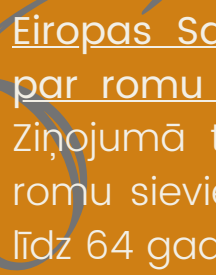
22. novembrī Eiropas Parlaments apstiprināja ES direktīvu par dzimumu līdzsvara veicināšanu biržā kotēto uzņēmumu valdēs. Biržā kotētiem uzņēmumiem būtu jātiecas līdz 2026. gadam panākt, ka vismaz 40% no amatiem, kuri paredzēti direktoriem bez izpildpilnvarām, ieņem nepietiekami pārstāvētā dzimuma pārstāvji. Ja dalībvalstis izvēlas jaunus noteikumus piemērot gan direktoriem ar izpildpilnvarām, gan direktoriem bez izpildpilnvarām, sasniedzamais mērķrādītājs ir 33%. Dalībvalstīm divu gadu laikā ir jāpārņem direktīvas prasības nacionālajos tiesību aktos.

15. novembris šogad Eiropā tika atzīmēta kā vienlīdzīgas darba samaksas diena. Sievietes Eiropas Savienībā joprojām par vienu un to pašu darbu pelna mazāk nekā vīrieši. Vidējā darba samaksas atšķirība Eiropas Savienībā starp dzimumiem šobrīd ir 13% – tas nozīmē, ka par katru 1 eiro, ko nopelna vīrietis, sieviete nopelna 0,87 eiro centus. Vienlaikus Latvijā pēc Eurostat datiem 2020. bija augstākā darba samaksas atšķirība starp vīriešiem un sievietēm ES – 22,3%.

14. novembrī Ārlietu padomes ietvaros, Eiropas Savienības Padome apstiprināja Sievietes, miers un drošība Padomes secinājumus. Ar publicētajiem secinājumiem ir iespējams iepazīties Eiropas Savienības Padomes mājas lapā.

Kontekstā ar Starptautisko dienu pret vardarbību pret sievietēm, kas tiek atzīmēta 25. novembrī, Eiropas Komisija paziņoja par ES vienoto palīdzības tālruna numuru 116 016, kas ir paredzēts sievietēm, kas cietušas no vardarbības. Turpmāk sievietes, kuras ir vardarbības upuri, varēs zvanīt uz šo numuru, lai saņemtu atbalstu.

Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts (EIGE) ir publicējis pētījumu par to, kā cīnīties pret kibervardarbību, kas vērsta pret sievietēm un meitenēm. Šī pētījuma mērķis ir sniegt padziļinātu kibervardarbības fenomena izpēti, lai noskaidrotu, kā tas īpaši ietekmē sievietes un meitenes.

Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra ir publicējusi ziņojumu par romu situāciju un dzīves līmeni 10 Eiropas Savienības valstīs. Ziņojumā tiek norādīts, ka jorpojām ir īpaši nepieciešams veicināt romu sieviešu nodarbinātību. Tikai 28% romu sieviešu vecumā no 20 līdz 64 gadiem ir nodarbinātas, salīdzinot ar 58% romu vīriešu. Tāpat ir jāuzlabo piekļuve veselības pakalpojumiem un izglītībai.

17. novembrī Eiropas Parlamenta Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja prezentēja ziņojuma par sieviešu tiesībām Polijā rezultātus, informējot par aktuālo situāciju saistībā ar piekļuvi seksuālajai un reproduktīvajai veselībai Polijā, kā arī par apstākļiem, ar kuriem saskaras sievietes un meitenes, kas devušās bēgļu gaitās no Ukrainas.

17. novembrī Eiropas Nodarbinātības un sociālo lietu forumā tika atzīmēti pieci gadi kopš Eiropas sociālo tiesību pīlāra pieņemšanas. Pīlāra ietvaros iekļautās iniciatīvas skar arī sieviešu un vīriešu darba samaksas pārredzamību un dzimumu līdztiesības jomu.

Somijā ir aktualizējusies diskusija par obligāto militāro dienestu sievietēm. Šobrīd obligātais militārais dienests ir obligāts tikai vīriešiem un sievietes tajā var iesaistīties brīvprātīgi. Vienlaikus Somijas parlamenta opozīcija ir aktualizējusi ideju par obligātu iesaukumu arī sievietēm.

Pasaulē:

25. novembris ir Starptautiskā diena cīņai ar vardarbību pret sievietēm, kam seko 16 aktīvisma dienas pret ar dzimumu saistītu vardarbību. Aicinām iepazīties ar ANO Dzimumu līdztiesības un sieviešu iespēju veicināšanas institūcijas izstrādātajiem materiāliem saistībā ar cīņu pret ar dzimumu saistītu vardarbību.

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (OECD) ir publicējusi materiālu par aktuālo situāciju kontekstā ar darba samaksas atšķirību starp sievietēm un vīriešiem, norādot uz iespējamajiem risinājumiem uzņēmumu un valsts līmenī.

OECD mājas lapā ir publicēti dati un informācija par dažādiem sociālās mobilitātes aspektiem, pievēršoties vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanai, neraugoties uz personas socioekonomisko stāvokli, vecumu, dzimumu, seksuālo orientāciju, tautību, rasi vai dzimšanas vietu u.c. apstākļiem, kas ir ārpus personas kontroles.

Novembrī Ēģiptē norisinājās ANO Klimata konference COP27, kuras ietvaros tika diskutēts arī par dzimumu līdztiesību klimata politikas kontekstā. ANO Dzimumu līdztiesības un sieviešu iespēju veicināšanas institūcija uzsvēra, ka ir nepieciešams vairāk iesaistīt sievietes lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī veicināt taisnīgu transformāciju, cīnoties ar klimata pārmaiņu izraisītajām negatīvajām sekām. Tāpat ir nepieciešams aktīvi investēt sieviešu un meiteņu izglītībā.